

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTĚ
V PLZNI**

Váš dopis čj. / sp.zn: MUHT 31363/2025

Ze dne / doručeno dne: 17.12.2025

Naše čj.: NPÚ-341/113375/2025

Vyřizuje: Foud I 62

Spisový znak: 82.1 a 2

Místo, datum: Plzeň 7.1.2026

Městský úřad Horšovský Týn

Odb. správních agend

Úsek památkové péče

Nám. Republiky čp. 52

346 01 Horšovský Týn

Nemovitá kulturní památka obora Horšov, areál, r.č. ÚSKP 103777, položka 1 – poplužní dvůr čp. 1, podpoložka 7 – čeledník na stpč. 1741/10, k.ú. Horšov, obec Horšov, město Horšovský Týn, okres Domažlice

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

Zateplení objektu dílen se změnou vytápění

Přílohy žádosti:

Projektová dokumentace „Zateplení objektu dílen se změnou vytápění“, v 06/2024 vypracovala firma Ing. František Boháč, Ing. Petr Klesl, Ing. Jan Kaiser, dokumentace postoupená NPÚ, ÚOP v Plzni obsahuje:

- průvodní zpráva
- souhrnná technická zpráva
- technická zpráva
- koordinační situační výkres
- výpis dveří
- výpis oken
- půdorys přízemí – stávající stav
- pohledy – stávající stav
- pohledy – stávající stav
- půdorys přízemí – nový stav
- pohled východní – nový stav
- pohled západní – nový stav
- pohled jižní – nový stav
- pohled severní – nový stav

Popis zamýšlených prací:

Projektová dokumentace řeší zateplení objektu dílen a učeben se zázemím Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Horšovský Týn. Objekt se nalézá v areálu Školního statku Horšov, který je součástí obory Horšov, obec Horšov, město Horšovský Týn, pozemek stpč. 1741/10 a 1741/20 k.ú. Horšov (Horšovský Týn). Zateplení objektu bude zahrnovat výměnu oken včetně

vnějších a vnitřních parapetů, dveří a vrat, dále zateplení obvodového zdiva kontaktním zateplovacím systémem ETICS (týká se jen nově přistavěné části, bude použit šedý fasádní polystyren EPS Greywall tl. 160mm s následným překrytím tenkovrstvou silikátovou omítkou) a tepelně izolační omítkou (týká se části stavby zapsané v ÚSKP, jde o stavbu na stpč. 1741/10 k.ú. Horšov, omítka bude tl. 30mm s finální štukovou vrstvou a silikátovým fasádním nátěrem, u soklu bude použit sanační termoizolační soklová omítka s vrchním sanačním štukem s paropropustným silikátovým nátěrem). Odstíny omítek a nátěrů budou určeny zástupci státní památkové péče. Nové výplně otvorů (okna a dveře) budou dřevěné. Okna v památkově chráněné části objektu jsou navržena dřevěná, dvojíatá, dvoukřídlá, špaletová. Vnější okna budou zasklena běžným (jednoduchým) tabulovým sklem s rozčleněním vodorovnými příčlemi do tabulek, vnitřní křídla budou zasklena izolačním dvojsklem. U novodobé přístavby jsou navržena okna dřevěná jednokřídlá s izolačním dvojsklem a s dřevěnými nalepovacími příčlemi z vnější strany zasklení. Projekt počítá s tím, že zástupcům státní památkové péče budou předloženy vzorky profilů příslušných částí dveří a oken.

Dále bude zateplena stropní konstrukce foukanou tepelně-izolační vatou v tl. 200mm (stávající prkenné záklopy stropů budou z vrchu částečně demontovány a po provedení dozateplení stropů budou osazeny zpět – napadené prvky /dřevokazný hmyz, dřevokazná houba/ budou vyměněny či protézovány) a změněn zdroj vytápění. V dílně bude vybudována nová kotelna vycházející z požadavků na změnu vytápění objektu. Stávající sociální zázemí bude rekonstruováno (výměna obkladů, dlažeb, zařizovacích sanitárních předmětů, dveří, opravy omítek apod.). Dispoziční řešení objektu se nezmění, dojde pouze v rohu opravárenské dílny k vybudování nové kotelny s novým komínovým tělesem pro nový zdroj vytápění. Typ komínového tělesa nebyl prozatím zvolen. U historické budovy bude provedena nová infuzní nízkotlaká chemická clona jako dodatečná hydroizolace zdiva proti vztlínající vlhkosti v rozsahu celé původní části objektu.

Charakteristika objektu a území:

Budova býv. čeledníku na stpč. 1741/10 k. ú. Horšov u Horšovského Týna, obec Horšov, město Horšovský Týn, okres Domažlice, je součástí památkově chráněného areálu obory Horšov, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek pod r. č. ÚSKP 103777. Součástí obory také je někdejší poplužní dvůr čp. 1, který je zapsaný v ÚSKP pod r. č. 103777/1. Součástí někdejšího poplužního dvora je budova býv. čeledníku, stojící na pozemku stpč. 1741/10 k.ú. Horšov (Horšovský Týn). Čeledník je taktéž součástí kulturní památky a má r. č. ÚSKP 103777/1, podpoložka 7. Objekt byl vystavěn v jihozápadní části dvora, samotný dvůr pak leží při východní straně obory Horšov. Jde o zděný přízemní omítaný objekt obdélného půdorysu, založený podélnou osou ve směru západ – východ. Polovalbovou střechu kryjí tašky bobrovky. Na jižní straně střechy je trojice zděných vikýřů s polokruhem zaklenutým oknem, krytým oplechovanou valbou. Fasády člení pouze zvýrazněný sokl a fabionová římsa a na severní straně v ploše fasády vpadlé obdélné výplně. Okna jsou novodobá, neslohová, jednokřídlá, nečleněná. Plochostropé interiéry jsou nově upraveny. Objekt byl v období po r. 2007 prodloužen západním směrem o nové křídlo. To svojí hmotou a tvarem a sklonem střechy reaguje na původní objekt. Budova vznikla nejpozději v 30. letech 19. století, její dosavadní podobu pak formovaly opakující se adaptace.

V období po r. 2000 k původní stavbě ve směru od severu přilehla novostavba dílen, obsahující zázemí pro praktikanty (sociální zázemí, šatny a učebny pro výuku teorie), opravárenskou dílnu zemědělských strojů, kovodílnu, soustružnu, kovárnu a technické zázemí. Střešní krytina nad dílnou je plechová, velkoformátová.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot:

První dosud známá písemná zmínka o horšovské oboře pochází z r. 1602, kdy ji zmiňuje nový horšovský duchovní v soupisu desátků ze vsi. Zmiňuje ji také český literát, historik a kněz Bohuslav Balbín, podle kterého se „šlechtické obory v Horšovském Týně snaží vyrovnat oborám císařským“.

Horšovská obora se řadí k nejstarším zařízením svého druhu v oblasti českého západu. Zároveň jde o jednu z mála šlechtických obor dochovaných v Plzeňském kraji. Svým rozsahem jde jednoznačně o největší oboru na území někdejšího Plzeňského a Loketského kraje. Založena byla patrně již dříve, na konci 16. století, tehdejšími vlastníky horšovskotýnského panství, příslušníky rodu Popelů z Lobkovic. Za jejím vznikem patrně stál Vilém starší Popel z Lobkovic (1567 až 1626), který byl posledním Lobkovicem držícím zdejší panství včetně horšovské obory. Obora na počátku 17. století sloužila k chovu srnčí zvěře, bažantů, zajíců a koroptví. V té době se v oboře nacházely čtyři rybníky. Obora rozprostírající se na ploše 374 ha je vymezena Horšovem na východě, Novou Vsí na jihovýchodě, silnicí Nová Ves – Polžice na jihu, Polžicemi na západě, polnostmi ležícími jihovýchodně od Roudné a Horního Metelska a na severovýchodě silnicí vedoucí z Horšova na Horní Metelsko, resp. Bor u Tachova. Obora byla využívána horšovskotýnskou vrchností až do května 1945, kdy bylo trauttmansdorffské panství zabavené státem. Poplužní dvůr v Horšově se stal školním statkem po krátkém období národní správy dne 1. dubna 1946. Celková výměra Rolnické pracovní školy v Horšově, jak se první zemědělská škola v Horšově nazývala, byla 350 ha, z toho bylo 273 ha zemědělské půdy. V roce 2003 vznikla sloučením zemědělské a integrované školy Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horšovský Týn. Ta postupně na školní statek přesunula praktickou výuku dalších oborů. Vedle studentů oboru Agropodnikání zde mají praktické vyučování studenti oborů Opravář zemědělských strojů, Zedník a Kuchař.

Oboru primárně určenou k chovu bažantů, koroptví a křepelek, odděluje od okolní krajiny kamenná ohradní zeď. Ohradní zdívo obory bylo stavěné na etapy a její vznik byl s největší pravděpodobností výsledkem robotných povinností zdejších poddaných. Vstup do obory zajišťovalo několik bran zřízených v linii ohrazení. Hlavní vjezd se nachází na východě a bezprostředně navazuje na silnici vedoucí z Horšovského Týna na Bor. Další vjezdy byly zřízeny v Nové Vsi a v Polžicích. Brány byly i na severu a v linii východní strany (v ose staré, dnes již zaniklé cesty z Horšovského Týna).

Nejpozději od 2. poloviny 18. století byl její součástí poplužní dvůr, založený v její východní části a přístupný jak od Horšova, tedy ze staré cesty procházející dříve obcí, tak z „nové“ silnice vyměřené v období poslední třetiny 18. století až 1. třetiny následujícího věku. Původní část dvora měla čtvercové, ze všech stran uzavřené nádvoří. S postupem času se rozsah dvora zvětšoval a přibývaly jak plnohodnotné, tak parazitní stavby. Dvůr se vyvíjel i v období 2. poloviny 20. století a obměna stavebního fondu probíhala a stále probíhá, i po r. 1990. Severní stranu dvora v rozsahu zachyceném stabilním katastrem vymezuje rozměrná budova chlévů. Je jednopodlažní s polopatrem, s přízemím zaklenutým plackami do pasů a takřka plnohodnotným patrem – půdou s krovem, sloužící k uskladnění zemědělských produktů, především sena. Východní stranu dvora dnes vymezuje pozůstatek staršího objektu, který stál v koutové (severovýchodní) části. V místech staršího objektu byl po r. 2000 postaven nákladem Plzeňského kraje a SOŠ a SOU Horšovský Týn víceúčelový školní objekt pro potřeby učebních oborů školy (kuchař, číšník). Stavba je přízemní s polopatrem, půdní vestavbou, se sedlovou střechou a podélnou osou založenou v ose sever – jih. Pravděpodobně ještě barokního původu je přinejmenším část jižního křídla, kde jsou klenuté stáje. Stavba mohla vzniknout ještě v období 2. poloviny 18. století. Západní stranu dvora dnes vymezuje rozložitá stodola, vyzdvižená na podlouhlém obdélném půdoryse, založená podélnou osou ve směru sever – jih, krytá sedlovou střechou, při štítech s polovalbou. Stavba vznikl nejdříve ve 40. letech 19. století, neboť k r. 1838 ještě neexistovala. V prostoru dvora v rozsahu zaznamenaném stabilním katastrem nalézáme také kolnu, situovanou zhruba v prostoru mezi stodolou na západě a chlévy na severu. Je přízemní, kratšího obdélného půdorysu, krytá sedlovou střechou, při štítech s polovalbou. Zachycena byla již stabilním katastrem k r. 1838. Podélnou osou je stavba založena v ose sever – jih. Původní západní stranu dvora (před výstavbou stávající stodoly) tvořila budova mající obdélný půdorys, založený podélnou osou ve směru sever – jih, dnes ležící v ploše dvora mezi kolnou a novostavbou restaurace a penzionu. Objekt byl zachycen již stabilním katastrem k r. 1838, později prodělal několik adaptačních zásahů. Vyloučena není ani náhrada starší budovy za novou. Dvůr zřejmě ještě na konci 19. století obohatila otevřená pilířová kolna, zbořená v r. 2019. Byla

postavena jižně od jižní strany původního areálu. V období 60. - 70. let 20. století vznikly na severním okraji dvora dva rozměrné hospodářské objekty, kravín a teletník a další doprovodné stavby, např. ocelové silážní věže. Severně od vzpomenutých staveb vznikly v poslední třetině 20. století několik dalších hospodářských objektů. Stavební fond areálu dvora byl doplněn o několik vesměs menších hospodářských staveb také v období po r. 2000. Postupně dochází k odstraňování dožilých budov a konstrukcí, vzniklých povětšinou v období po r. 1950.

Jedním z historických stavebních symbolů obory je kromě samotného zděného oplocení a barokně – klasicistních budov poplužního dvora lovecký pavilon zvaný Annaburg. Byl vystavěn roku 1744 nákladem Františka Norberta hraběte z Trauttmansdorffu – Weinsbergu (1705 – 1786) na nevysokém pahorku v jižní polovině obory, který byl obklopen vodou nehlubokého rybníka, pravděpodobně příležitostně zavodňovaného vodou z řeky Radbuzy. Pavilon byl pojmenován jako Annaburg na počest Marie Anny (1723 – 1815), která byla druhou ženou Františka Norberta. Přístup k pavilonu umožňovala cesta zřízená na náspu založeném mezi páteřní cestou procházející oborou a pahorkem. Pavilon je přízemní osmiboká stavba krytá mansardovou střechou se zvoničkou ve vrcholu. Stavbu charakterizují plastické pilastry a vysoká okna opatřená okenicemi. Vstupy do objektu uzavírají dvoukřídlé dveřnice. Přelom 80. a 90. let 20. století stavbu zachytil ve značně zchátralém stavu, který se prohloubil poté, co se zřítíl krov včetně sanktusníku ve vrcholu. Krov s sebou strhl i zbytky stropu v interiéru objektu. V r. 2005 se na místě nacházelo již jen obvodové zdivo se značně rozvolněnou korunou. Některé záklenky stavebních otvorů se zřítily a v torzálním stavu se nacházela i někdejší rokoková výzdoba interiéru. V období let 2008 – 2009 proběhla obnova stavby za finančního přispění Plzeňského kraje a za výrazného úsilí studentů a zaměstnanců Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Horšovský Týn.

Obora Horšov je spolu se vsí Horšov součástí ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn. Historické centrum města Horšovský Týn je pro dochované urbanistické, památkové a stavebně – historické hodnoty plošně památkově chráněné výnosem MK ČR o prohlášení čj. 7645/82-VI/1 z 13. 4. 1982 jako městská památková rezervace Horšovský Týn (dále též MPR Horšovský Týn). Jádrem MPR Horšovský Týn leží v dominantní poloze na jižním svahu nad řekou Radbuzou. Centru města plným právem dominuje hrad a zámek Horšovský Týn spolu s kostelem sv. Petra a Pavla. Ve snaze ochránit dochované hodnoty prostředí MPR Horšovský Týn včetně jeho osobité siluety a dálkových pohledů na centrum bylo na počátku 90. let 20. století Okresním úřadem Domažlice vyhlášeno ochranné pásmo MPR Horšovský Týn. Jeho smyslem je v první řadě zamezit výstavbě takových staveb (případně přestavbám stávajících objektů), které by svojí hmotou nebo místu neadekvátně řešenými úpravami ohrožily, případně devalvovaly kvalitu území MPR Horšovský Týn včetně výhledů z MPR a pohledů na centrum města (v rozsahu MPR Horšovský Týn). Obec Horšov u Horšovského Týna, dnes vnímaná jako nedílná součást města Horšovský Týn, leží v prostředí ochranného pásma městské památkové rezervace Horšovský Týn. V intravilánu vsi se nalézá mimořádně hodnotná stavba, kostel Všech svatých, který je významnou kulturní památkou. Památkově chráněný je i prostor někdejšího tvrziště u čp. 5. Zástavba historické části Horšova je povětšinou přízemní, obdélného půdorysu, krytá sedlovými střechami, u kterých se, bohužel, nedaří prosazovat užívání střešních krytin cihlově červené barvy. Obec se projevuje v dálkových pohledech, především pak ve výhledech z Horšovského Týna. V opačném směru není jádro města Horšovský Týn viditelné nejen pro konfiguraci terénu, ale především vzrostlou zeleň. K Horšovu přiléhá areál obory Horšov, který je mimořádně hodnotným krajinným prvkem. Jeho součástí je také někdejší poplužní dvůr čp. 1, tvořený jak objekty barokně – klasicistního původu, tak novostavbami z období 60. - 80. let 20. století.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že realizace prací dle navržených návrhů popsanych v žádosti o vyjádření:

bude v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1-Pro výrobu oken a dveří bude zpracována výrobní dokumentace, která bude obsahovat také detailní profilaci klapáček, příčlí nebo rámu okenních křídel. Osazení oken u nové části budovy po aplikaci kontaktního zateplovacího systému musí reagovat na změnu hloubky okenní špalety (nové okno bude osazeno do líce původního zdiva).

2-Komínové těleso nad novou kotelnou svým vnějším vzhledem zohlední fakt, že bude součástí památkově chráněného celku. Komín bude omítaný nebo vyzděný z lícových cihel červené barvy.

3-Barevnost fasády historické části stavby bude vycházet z nálezové situace. Vhodná je monochromní barevnost.

Zdůvodnění:

Budova býv. čeledníku na stpč. 1741/10 k. ú. Horšov u Horšovského Týna, obec Horšov, město Horšovský Týn, okres Domažlice, je součástí památkově chráněného areálu obory Horšov, zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek pod r. č. ÚSKP 103777. Součástí obory také je někdejší poplužní dvůr čp. 1, který je zapsaný v ÚSKP pod r. č. 103777/1. Součástí někdejšího poplužního dvora je budova býv. čeledníku, stojící na pozemku stpč. 1741/10 k.ú. Horšov (Horšovský Týn). Čeledník je také součástí kulturní památky a má r. č. ÚSKP 103777/1, podpoložka 7. Objekt byl vystavěn v jihozápadní části dvora, samotný dvůr pak leží při východní straně obory Horšov. Uvažované stavební práce spočívají prioritně ve zlepšení tepelně-izolačních vlastností budovy čeledníku a k němu připojených novostaveb. Budou vyměněny veškeré truhlářské výplně stavebních otvorů (okna, dveře), provedeno zateplení obvodových stěn kontaktním zateplovacím systémem (novodobá část budovy) a tepelně-izolační omítkou (původní část stavby). Bude provedeno zateplení stropů pěnovou foukanou izolací, u historické budovy bude provedena aplikace infuzní hydroizolace zdiva v soklové části. V prostoru dílen bude zřízena nová kotelná a vytažen nový komín.

Objekt čeledníku byl již v minulosti opakovaně adaptován a veškeré již proběhnuté práce vždy měly vliv na vypovídací hodnotu památky. Svým způsobem vzhled stavby pozměnily také navazující přístavby, konkrétně její prodloužení západním směrem a také přístavba dílny, která k budově přilehla od severu. Přesto lze čeledník považovat za hodnotný příklad hospodářsko-správní budovy, která dodnes je nedílnou součástí někdejšího poplužního dvora, obhospodařujícího mimo jiné také oboru Horšov. Uvažované stavební práce, které se týkají novostaveb, zásadnějším způsobem vzhled kulturní památky neovlivní. Negativně by se do jejího vzhledu nemělo promítnout ani zateplení stropu foukanou vatou nebo provedení hydroizolační infuzní clony. Vzhledem k tomu, že nová okna a dveře budou nedílnou součástí památkově chráněné budovy, je třeba věnovat jejich řešení patřičnou pozornost. Třebaže vzhled oken a dveří je zřejmý z výpisu truhlářských prvků, neobsahuje tato dokumentace detailní řešení jednotlivých částí předmětného truhlářského prvku. Proto je dle

podmínky č. 1 nutné vyhotovit výrobní dokumentaci, která se bude zabývat kromě jiného také profily jednotlivých konstrukčních částí oken či dveří, např. klapáčky, příčlí nebo rámu okenních křídel. Tato dokumentace bude po zpracování předložena zástupci správního orgánu státní památkové péče k prostudování a schválení. Dokumentace bude také řešit kovářské prvky užití u oken a dveří a dále celkovou barevnost předmětných truhlářských výplní stavebních otvorů. Osazení oken u nové části budovy po aplikaci kontaktního zateplovacího systému musí reagovat na změnu hloubky okenní špalety (nové okno bude tedy osazeno do líce původního zdiva, aby hloubky okenních špalet /od líce zdiva k okennímu rámu/ byly u obou částí budovy alespoň přibližně stejné).

Přestože nová kotelná vznikne v prostoru, který je novostavbou a nebude mít na vzhled památkově chráněné části areálu dvora patrně žádný zásadnější vliv, je nutné věnovat pozornost řešení komínového tělesa a to především v jeho nadstřešní části. Komínové těleso by mělo být dle

podmínky č. 2 omítané a natřené fasádní barvou nebo vyzděné z lícových cihel červené barvy. Ponechání spalinových cest v nadstřešní části stavby v ryze průmyslovém provedení (např. trubka s kovovým pláštěm) se považuje za nevhodné a místu neodpovídající.

Součástí vzhledu kulturní památky je způsob provedení a barevnost obvodového pláště. Aplikace tepelně-izolačních omítek je v tomto případě možná, protože větší část obvodového pláště stavby je již novodobá. I tak je třeba věnovat pozornost nejen detailnímu řešení fasády, ale i jejímu barevnému řešení. V případě hospodářsko-správních budov není ojedinělé, pokud jsou budovy barevně řešené jednak jednotně (identická barevnost) a zároveň i prostě, dle

podmínky č. 3 v monochromní barevnosti. Barevnost fasády stavby, která je kulturní památkou (nikoliv jen stavbou na pozemku kulturní památky) by měla vycházet z nálezových situací, pokud budou zjištěny. V každém případě návrh barevnosti stavby bude vyvzorkován a následně schválen zástupcem územně příslušného správního orgánu státní památkové péče. Stejnou barvou, která bude užitá na objektu kulturní památky (budova na pozemku stpč. 1741/10), bude následně natřena fasáda zbývajících částí budovy (novostavby přilehlé k původní budově - fasádní nátěr nebo probarvená omítka).

Upozornění:

Posuzované (plánované) práce budou prováděny v „území s archeologickými nálezy“, stavebník je tedy dle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, povinen oznámit svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

otisk úředního razítka

Mgr. Petr Sokol
ředitel

co: archiv NPÚ, ÚOP v Plzni